

Dinsdag 29 oktober 1918 – ochtendeditie

Vluchtelingen uit Noord-Frankrijk en België.

Uit Maastricht wordt ons gemeld:

Heden zijn hier weer 1200 vluchtelingen aangekomen, die bijna allen zijn ondergebracht te Heer.

De zieken zijn vandaag in Maastricht gebleven; acht zijn er opgenomen in de Rode Kruisrichting daar. Morgenavond zal het vroegere postkantoor als ziekenhuis zijn ingericht.

In de fabriek De Bek te Limmel is thans ook vuur, zodat de vluchtelingen het ten minste warm hebben.

Bij het weggaan van de trein gisteren reikte een der vluchtelingen een Frans briefje over, waarin aan de inwoners van Maastricht dank werd gebracht voor de vriendelijke ontvangst.

Intussen vragen sommigen, of ze hier nog gevangenen zijn, omdat ze evenals in België door soldaten bewaakt wordt. De burgemeester zegde hen, dat dit een militaire noodzakelijkheid was, omdat men hier dicht bij de grens is.

Morgen is er rust.

Zaterdag zijn over de grens gekomen vluchtelingen bij Maastricht 2000, allen Fransen; bij Ittervoort 524, allen Fransen; bij Stramproy 916, van wie 891 Fransen; 21 Belgen, drie Italianen, 1 Rus; bij Reusel 201, van wie 197 Fransen en vier Polen; gisteren bij Meerssen 74, alle Fransen; Gronsveld 2135, allen Fransen; Ittervoort 984, allen Fransen; Stramproy 870, van wie 843 Fransen, 22 Belgen, vijf Russen; Reusel 262, allen Fransen; Baarle-Nassau 277, van wie 274 Fransen en drie Belgen.

Zondagavond zijn te Kampen 600 vluchtelingen aangekomen, van wie er 100 bestemd waren voor IJsselmuiden. Het aantal vluchtelingen daar ter stede bedraagt thans tussen de 700 en 800.

Te Velp kwamen zaterdagmiddag met een extra trein uit Weert ruim 800 vluchtelingen aan, 300 meer dan gemeld was. Het waren meest jonge mannen, die bij vergissing naar Holland waren doorgezonden, maar eigenlijk bestemd waren om naar Duitsland gedeporteerd worden.

Ze werden naar Arnhem teruggezonden om er de nacht door te brengen en de volgende dag overgebracht te worden naar plaatsen in de Betuwe, terwijl van de overige 500 er 200 werden ondergebracht in de houten barakken van de Duitsers, die ze daarvoor welwillend hadden afgestaan.

Van de centrale keuken werden allen van voedsel voorzien, waarna er met extra trams 100 werden gebracht naar De Steeg, 80 naar Dieren, 60 naar Ellecom en 40 naar Laag-Soeren.

Gisteren namiddag om ruim 3 uur zijn 500 vluchtelingen per spoor van Eindhoven naar Steenwijk vertrokken.

Te Reusel zijn zondag nog 262 Franse vluchtelingen aangekomen.

Gisteravond om half acht zijn te Eindhoven per tram van Reusel terug 270 Franse vluchtelingen aangekomen, die daar bleven overnachten.

De Breda zijn gisteren namiddag tegen 9 uur weer 80 vluchtelingen aangekomen, allen uit Douai. Onder hen waren negen zieken, van wie drie zo ernstig, dat ze onmiddellijk per ziekenauto naar het noodhospitaal te Ulvenhout, bij Breda, vervoerd moesten worden.

Vannacht werden te Assen 1000 vluchtelingen verwacht, die voorlopig in vijf scholen, de buitensociëteit en de manege ondergebracht werden en spoedig over andere gemeenten zouden worden verdeeld.

Verbetering. Te Leeuwarden zijn niet 800, maar 1100 Franse vluchtelingen aangekomen.

Een Duitse zeeboot.

De Duitse zeeboot Lipsos, van de Duitse Levantlijn, is van Antwerpen hier te lande aangekomen en wordt geïnterneerd.

Nederlandse inboedels in België.

De commissie van voorlichting inzake de in België achtergelaten inboedels van Nederlandse uitgewekenen heeft de aandacht van de minister van buitenlandse zaken erop gevestigd, dat de huur der opslagplaatsen – alwaar de regering een aantal inboedels doet bewaren en bewaken – slechts loopt tot uiterlijk een maand na beëindiging der Duits-Belgische vijandelijkheden.

Dientengevolge acht de commissie het wenselijk, zo al niet noodzakelijk, dat daarmee rekening wordt gehouden en dus met de Belgische autoriteiten overleg wordt gepleegd, opdat daardoor de zekerheid kan worden verkregen, dat de betrokken Nederlandse vluchtelingen inderdaad in staat zullen worden gesteld om de hun opgelegde verplichting – het voordien weer in ontvangst nemen van hun aldus beschermde have en goed – te volvoeren, waardoor volgens hen nieuwe moeilijkheden zullen worden voorkomen, abuizen en misverstanden en anderzijds de regering zal zijn ontheven van haar verantwoordelijkheid enz. voor de door haar in bewaring genomen goederen.

Uit bevrijd België.

Havre, 28 oktober. Ik heb Segers, minister van spoorwegen, op heroverd gebied ontmoet. Hij zegde: in bevrijd Vlaanderen wordt de dienstregeling geheel omgewerkt. Het hoofdbestuur, te talrijk om het makkelijk te kunnen verplaatsen, zal voorlopig te Havre blijven, maar een delegatie is zoeven te Brugge gevestigd. Men is begonnen met de agenten hun plaatsen aan te wijzen, welke op bevrijd gebied werden teruggevonden, alsmede de werkplaatsen en stallingen, het materiaal en de lijnen weer in bezit te nemen. Een bijzondere afdeling is ingericht om de terugkeer der Belgen mogelijk te maken, die op het ogenblik in Frankrijk, Groot-Brittannië en Nederland vertoeven. Ze zal met de spoorwegmaatschappijen en de repatriëringbureaus in nauwe betrekking blijven. De agenten der militaire genie hebben met een verbluffende snelheid aan het herstel van de lijnen gewerkt.

Laatstleden woensdag reden de treinen tot Torhout. Vrijdag kwam de eerste te Brugge; donderdag ging het eerste telegram van Brugge naar Havre. Er is evenwel belangrijke schade aangericht en vóór de dienst op bepaalde netten weer op gang is zullen enige dagen verstrijken.

Wat de post aangaat, men kan in Vlaanderen en van het niet-Vlaamse deel van het bevrijde gebied uit met Vlaanderen en het buitenland brieven wisselen.

De directie van de zeevaart wordt binnenkort te Oostende gevestigd.

Daar zullen, zodra de schepen, tussen de havenhoofden gezonken, zijn gelicht, de postboten kunnen aanleggen en zal men de Belgische vluchtelingen in Groot-Brittannië methodisch naar hun vaderland beginnen terug te voeren.

Poland, directeur der Reliefcommissie in België, heeft Reuter medegedeeld, dat van Bree, secretaris van het nationale comité in België, geen deel heeft uitgemaakt van een neutrale commissie voor een onderzoek naar vermeende Duitse wreedheden in België, maar in gezelschap van de Spaanse en de Nederlandse vertegenwoordiger te Brussel een niet officieel onderzoek heeft ingesteld naar de toestand, ingetreden na de ontruiming van Valenciennes, Doornik en Denain.

Men meldt ons uit Aardenburg:

Het blijkt waar te zijn, dat een Duitse soldaat, afgedwaald van zijn patrouille, door een Belgische burger gedood is, al is het dan niet zo gebeurd, als de Duitsers denken. Volgens betrouwbare berichten van personen, die het lijk hebben zien liggen, heeft een Belgische paardenkoopman de Duitser aan De Hoorn, een gehucht halverwege Middelburg in Vlaanderen en Moerkerke, doodgeschoten. Het lijk is daarna van de bovenkleding ontdaan en in de onderkleden op een bos stro gelegd, waarna men in een "staminee" op De Hoorn, waarvan de bevolking al voor de oorlog ook in Zeeuws Vlaanderen ongunstig bekend stond, duchtig heeft feestgevierd. En het ongelukkige plaatsje Middelburg, waartoe De Hoorn behoort, heeft daarvoor moeten boeten. Eerst is daarvoor zaterdagochtend een vliegmachine boven Middelburg geweest, die het met machinegeweer vuur berikketikte. Daarna zijn er 's middags 20 handbommen uit een vliegtuig geworpen, waarbij dan de Nederlandse vaandrig en soldaat gewond werden. En daarop volgde zondagochtend een bombardement van de Duitse linie te St.-Laureins. De ganse bevolking van Middelburg – 800 zielen – vluchtte en beproefde eerst naar Nederland, slechts enkele meters verwijderd, te komen, doch de Belgische grenswacht hield het hek dicht, zodat ze naar de andere kant vluchtten in achterwaartse richting, België verder in. De granaten moesten over Nederlands

grondgebied, wilden zij het plaatsje bereiken, ze vlogen over de gemeente Ede. Met verwonderlijke juistheid vuurden ze op hun doel. Toen echter van Nederlandse militaire zijde geprotesteerd werd bij de commandant van St.-Laureins tegen deze schending, al was het dan door de lucht heen, van ons gebied, hield het vuren onmiddellijk op. De militairen van de grens hadden voortdurend dekking moeten zoeken achter een dijk voor de rondspattende granaatscherven.

Zondagmiddag was ik aan de grens bij Heille-Middelburg in Vlaanderen. Belgische gendarmes hielden er de wacht. De inwoners waren er nog niet teruggekeerd. Volgens de gendarmes was niemand der burgerbevolking getroffen en waren alleen een paar soldaten licht gekwetst.

De Duitsers zitten nu weer met een machinegeweer even ten westen van de straatweg Aardenburg-Maldegem. Met de gewonde Nederlandse militairen, evenals met de gewonde Belg van de vorige week, in het ziekenhuis te Aardenburg, gaat het goed. Dit is wel het voornaamste nieuws van zondag.

Onze correspondent te Havre seint ons, dat de vierde jaargang van de slag aan de IJzer daar gisteren in tegenwoordigheid van een ontzaglijke menigte gevierd is. Minister Carton de Wiart heeft een grote redevoering uitgesproken. Op het stadhuis te Havre is een tentoonstelling georganiseerd van foto's, die betrekking hebben op de slag aan de IJzer. Ze heeft groot succes. Het Belgisch Staatsblad stelt een herinneringsmedaille voor de strijders van de IJzer in. Deze zal ook ter hand gesteld worden aan de familie van de aan de IJzer gesneuvelden.

De activisten.

De activistische Vlaamse leiders hebben, op grond van de overweging, dat in het vredesverdrag, dat deze oorlog zou beëindigen, bepalingen zullen moeten worden opgenomen welke de vrije ontwikkeling der nationaliteiten zullen verzekeren, besloten, hulde brengend aan het programma van Wilson, waar dit voor alle duidelijk omschreven nationale aspiraties bevrediging vergt, vast te houden aan hun eis tot het verkrijgen door de vredesconferentie van eigen wetgevende, bestuurlijke en rechterlijke macht voor Vlaanderen in het nieuwe België, en de actie daarvoor vastberaden voort te zetten.

Teneinde deze actie zo vruchtbaar mogelijk te maken, zullen de beschikbare krachten worden verdeeld over Vlaanderen en het buitenland.

Verder heeft de Raad van Vlaanderen in zijn zittingen van donderdag 17 en vrijdag 18 oktober een belangrijke oproep aan het Vlaamse volk met eenparigheid van stemmen aangenomen. De Duitse censuur heeft de publicatie hiervan verhinderd.

De "landverrader" Borms. – (Ingezonden)

Geachte redactie,

Tot mijn verwondering vind ik deze uitdrukking in een telegram uit Havre gebruikt, zo zonder meer.

In een tijd waarin van de zijde van de entente de Joegoslaven zijn erkend als "bondgenoten", hoewel zij ten aanzien van Oostenrijk, waartegen zij de wapens opnamen, in de werkelijke zin "landverraders" zijn en waarin van die zelfde zijde alle pogingen der volkeren onder de centralen om hun "zelfbestemmingsrecht" te verwezenlijken, steun en toejuichingen vinden, zou het zeker meer gepast zijn, ditzelfde beginsel ook in eigen kring niet te verzaken, en

de mannen die zijn opgekomen voor het goed recht der Vlaamse zaak evenzeer te verdedigen als de nieuwste bondgenoten der "geallieerden".

De voldoening van heel de wereld over het aanstaand herstel van België zou zeker geschaad worden, indien bleek dat men van Belgische regeringszijde alle begrip miste voor het goed recht van het Vlaamse activisme, naast het Poolse, het Joegoslavische enzovoort.

Met dank voor de plaatsing,
hoogachtend,
E. Simons
Den Haag, 27 oktober 1918.

Te Oostburg zijn gistermorgen vijf Belgische deserteurs aangebracht.

Een systeem van krachtinstallaties voor België.

Volgens de Financial News heeft een vakman de Belgische regering een ontwerp voor de voorziening van geheel België met goedkope elektrische kracht aan de hand gedaan. Het is gebaseerd op de oprichting van zeven reusachtige krachtwerken van 100.000 tot 900.000 kWh, die een stroom van 100.000 volt zullen leveren. Ze zouden worden opgericht in Charleroi, Mons, Limburg, Luik, Antwerpen, Gent en Oostende; ter verkrijging van nevenproducten zullen er tevens kolen gedistilleerd worden. Naar schatting zouden er bij het ten uitvoer brengen van dit plan jaarlijks 5.000.000 ton kolen worden bespaard.

Het bestuur der compagnie generale des Chemins Secondaires, te Brussel, staat een kapitaalsuitbreiding voor van 15 tot 25 miljoen frank, door uitgifte van veertigduizend nieuwe aandelen van 250 F, die aan de houders van aandelen (60.000 gewone aandelen van 250 F en 20.000 aandelen zonder nominale waarde) zullen worden

aangeboden, in verhouding van twee oude aandelen voor één nieuw aandeel.

Dinsdag 29 oktober 1918 – avondeditie

Vluchtelingen uit Noord-Frankrijk en België.

De grens te Ittervoort biedt elke dag hetzelfde schouwspel; het aantal vluchtelingen dat er dagelijks overkomt, varieert tussen 350 en 1100 en allen worden evenals in het begin op boerenkarren geladen, in de omliggende dorpen een nacht ondergebracht om de volgende dag naar Roermond te worden vervoerd, waar de arme zwervers blijven, tot ze met de trein naar de hun aangewezen verblijfplaatsen in Utrecht of Gelderland vertrekken.

Sedert het incident van zondag met de Duitse militair is de toegang voor het publiek naar de grensafsluiting streng verboden en is het onderzoek van de bagage op de karren door de Duitse soldaten zeer verscherpt. Toch wisten gisteren weer twee dienstplichtige Fransen in een koffer over te komen.

Hedennacht worden te Groningen 800 vluchtelingen verwacht.

Reuter seint ons uit Londen, dat de Commission for Relief in Belgium een nieuwe oproep heeft gedaan op het publiek, naar aanleiding van de ellende van duizenden der vluchtelingen uit Noord-Frankrijk en België, die de Nederlandse grens bereiken.

Koningin Alexandra heeft met een hartelijk woord van instemming, voor dit doel £ 50 gezonden.

Londen, 28 oktober. Officieel Brits bericht over de krijgsverrichtingen in België. De Franse troepen, hun druk op de vijand voortzettend,

hebben aanmerkelijke vooruitgang gemaakt op de rechteroever van de Leie. Tussen Petegem en Waregem hebben ze de spoorweg bereikt, en ze zijn op verschillende plaatsen voorbij de spoorweg vooruit gekomen. Op het hele deel is de vijandelijke artillerie bedrijvig geweest.

Londen, 29 oktober. Officieel middagbericht: Bedrijvigheid van de artillerie en patrouillebotsingen op verschillende doelen van het front daargelaten, niets van bijzonder belang te melden.

Berlijn, 29 oktober. Officieel: Legergroep Rupprecht: in het Leiedal hebben wij gedeeltelijke aanvallen bij Olsene afgeslagen.

Van de Zeeuws Vlaamse grens.

Men meldt ons uit Aardenburg:

Weinig nieuws vandaag. De Duitsers hebben vanmorgen omstreeks 7 uur met een stevige slag een gedeelte van de straatweg Aardenburg-Maldegem, slechts een 100 m van het hek af, opgeblazen. Duitse en Belgische patrouilles bestoken elkaar nog in het vak tussen Ede en Maldegem, het kanaal en Middelburg in Vlaanderen. Vanmorgen, terwijl de gesneuvelde Belg te Ede begraven werd, zaten ze elk in hun huizengroep aan weerszijden van het verlengde van de dorpsstraat van Ede, vlak aan de draad en schoten op elkaar over de breedte van de weg slechts.

De militaire overheid heeft hier getracht de Belg, die aan De Hoorn een Duitse soldaat gedood heeft, te pakken te krijgen. Het gerucht liep, dat hij bij familie in Heille vertoefde. Als ongewenst vreemdeling kon hij dan tenminste naar een vluchtoord gezonden worden. Toen de patrouille, die erop afgezonderd was, het huis binnentrad, was de vogel echter gevlogen. Naar zijn familie beweerde, was hij naar België terug, om zich bij het leger aan te melden als vrijwilliger. Een Belgisch

luitenant aan de grens wist echter te vertellen, dat als ze hem te pakken kregen, de krijgsraad hem wel zou vonnissen. In iedere gemeente, die door de Belgen heroverd wordt, wordt onmiddellijk afgekondigd, dat het aan de burgers ten strengste verboden is, zich met krijgsbedrijven in te laten.

Heden werd één Duitser geïnterneerd.

Onder de talrijke berichten van het agentschap Wolff over de verwoesting, die in de plaatsen van Noord-Frankrijk en België aangericht wordt door de artillerie der geallieerden, komt ook deze mededeling voor: "Ingooigem, de verblijfplaats van Stijn Streuvels, de belangrijkste der levende Vlaamse dichters, is ook ten offer gevallen aan de vernielingswoede der Engelsen."

Poland, directeur der relieffcommissie in België, heeft aan Reuter medegedeeld, dat van Bree, secretaris van het nationaal comité in België, geen deel heeft uitgemaakt van een neutrale commissie voor een onderzoek naar vermeende Duitse wreedheden in België, maar in gezelschap van de Spaanse en de Nederlandse vertegenwoordiger te Brussel een niet officieel onderzoek heeft ingesteld naar de toestand, ingetreden na de ontruiming van Valenciennes, Doornik en Denain.